

جنگ و تعلیم و تربیت در گفت‌وگوی «جوان» با علیرضا هاشمی‌فر پژوهشگر حوزه تعلیم و تربیت

جنگ هم فرصتی برای تربیت دانش‌آموزان است

در گفت‌وگو با هاشمی‌فر به بررسی بسته ایده‌های عملیاتی برای تربیت در شرایط جنگ و پسا‌جنگ با عنوان «بیت‌الغزل» که اخیراً از سوی اندیشکده تعلیم و تربیت برهان منتشر شده، پرداخته‌ایم

■ سجاد آذری

بیشترین چیزی که در شرایط جنگی ذهن مردم و مسئولان را به خود مشغول می‌کند، موضوعات نظامی و چگونگی مقابله با دشمن است. در این میان یکی از افرادی که بیشتر از بقیه مورد بی‌توجهی قرار می‌گیرند، معمولاً دانش‌آموزان کودک و نوجوانی هستند که از یک طرف متوجه شرایط اضطراب جنگ می‌شوند و از طرف دیگر به یک‌باره مشاهده می‌کنند بزرگسالان دیگر وقت و توان کافی برای توجه به آنها را ندارند. به منظور بررسی اقداماتی که نقش‌آفرینان مختلف از معلمان و والدین و رسانه‌ها و وزارت آموزش و پرورش می‌توانند در شرایط جنگ و پس از جنگ انجام دهند تا از ظرفیت‌های تربیتی موجود بهره‌برند یا با چالش‌های پیش‌رو مقابله کنند بسته ایده‌های عملیاتی برای تربیت در شرایط جنگ و پسا‌جنگ از سوی مؤسسه مطالعات راهبردی تعلیم و تربیت برهان با عنوان بیت‌الغزل تهیه شده که بستر جمع‌سپاری نظرات فعالان تعلیم و تربیت است. این بسته با مشارکت ۲۷۹ نفر تولید شده و شامل ۳۲۲ ایده تفکیک‌شده برای نقش‌های مختلف است. «جوان» در گفت‌وگو با علیرضا هاشمی‌فر، پژوهشگر ارشد اندیشکده تعلیم و تربیت برهان به بررسی بیشتر بیت‌الغزل پرداخته است.

زمینه‌شکل‌گیری بسته ایده‌های عملیاتی برای تربیت در شرایط جنگ و پسا‌جنگ چه بود؟

پدیده‌هایی مانند جنگ و این تجربه‌ای که کشور عزیز ما در جنگ ۱۲ روزه با رژیم صهیونیستی داشت، پدیده‌های چندبعدی هستند. شاید آن بُعدی که دیده می‌شود بعد نظامی و امنیتی ماجراست و جنگ به این ابعاد شناخته می‌شود، ولی باید توجه کرد لایحه‌های دیگری هم است که در جامعه و در حین پدیده‌هایی مانند جنگ آن لایحه‌ها هم به شدت متأثر از این پدیده می‌شوند؛ یکی از این لایه‌ها، لایه نظام تعلیم و تربیت است. بالاخره حدود ۱۷ میلیون دانش‌آموز در این کشور در حال زندگی هستند و این سؤال کلیدی است که همگان باید به آن فکر کنند که نسبت پدیده‌ای مانند جنگ با نظام تعلیم و تربیت و با کنشگران و ذی‌نفعان کلیدی این نظام مانند معلمان، مربیان و مدیران مدارس چیست؟ در سطح حاکمیت و ستاد وزارت آموزش و پرورش و در سطح صف، یعنی مدارس چه نسبتی با آن دارند یا اینکه در کنار دانش‌آموزان و اولیای آنها عوامل مؤثر بر نظام تعلیم و تربیت مانند صداوسیما و دیگر رسانه‌ها چه نسبتی با جنگ از منظر تربیت و امر آموزش و پرورش باید برقرار کنند.

جنگ هم می‌تواند به چشم فرصتی برای تربیت دیده شود. اینکه تهدیدات و چالش‌هایی پیش‌روی نظام تعلیم و تربیت قرار دارد، اینکه هر کدام از این نقش‌آفرینانی که نام بردیم چه نسبتی می‌توانند در این شرایط برقرار کنند تا از این فرصت‌ها به خوبی استفاده شود یا برای مقابله با تهدیدات و چالش‌های پیرامون این اتفاق چه کاری باید انجام داد، مسائلی که لازم است درباره آن صحبت شود. این مسائلی بود که سعی کردیم بر اندیشکده تعلیم و تربیت برهان در این آبان به آن بپردازیم و با یکی از پروژه‌هایی که در اندیشکده برهان داریم، سعی کردیم چوبی به این مسئله بدهیم.

یکی از ابزارهایی که ما در اندیشکده تعلیم و تربیت برهان از آن استفاده می‌کنیم، برای اینکه بتوانیم کمک به نظام تعلیم و تربیت کنیم، این است زمانی که این نظام با یک رخداد یا مسئله‌ای مواجه می‌شود یا نظرخواهی عمومی از فعالان تعلیم و تربیت با ابزارهای پژوهشی و همچنین ابزارهای جمع‌سپاری تلاش می‌کنیم خروجی‌های کاربردی و تحلیلی ناظر به اتفاقات و مسائل نظام تعلیم و تربیت تولید کنیم و این گزارش‌ها، تحلیل‌ها و رهاکارها که از نظرات جمع‌قابل‌توجهی از فعالان گردآوری شده و در قالب یک کتابچه منتشر می‌شود برای این است که بتواند برای سیاستگذاران تربیت قابل استفاده باشد.

برای جنگ اخیر چه کاری در جهت کمک به نظام تعلیم و تربیت انجام دادیم؟

با توجه به اهمیت راهبردی اتفاقاتی که بر کشور حاکم شد و ۱۲ روز سرنوشت‌سازی که کشور را هجمه بی‌سابقه در جنگ نظامی، اطلاعاتی و رسانه‌ای روبه‌رو شد که در نهایت به لطف خدا به پیروزی دست یافت و همچنین با توجه به اینکه ممکن است شرایط مشابهی در کشور حکمفرما شود، این سؤال که نظام تعلیم و تربیت و نقش‌آفرینان آن هر کدام چه اقدامات مؤثری می‌توانند در این شرایط انجام دهند، یکی از سؤالاتی بود که احساس کردم نیازمند ایده‌پردازی است. ما نیازمند ایده‌هایی هستیم که متناسب با شرایط امروز بتواند پاسخگوی این سؤال باشد که یک معلم در شرایط کنونی چطور می‌تواند با این شرایط مواجه شود و نقش‌آفرینی کند، نسبت به دانش‌آموز خودش چه وظایفی دارد؟ والدین چطور باید با پدیده جنگ مواجه شوند، آیا خوددانش‌آموزان می‌توانند نقش‌آفرین این عرصه باشند و به تناسب سن و جنس و نقشی که دارند نقش‌آفرینی کنند، رسانه‌ها و وزارت آموزش و پرورش چه تدارکی باید برای این ایام ببینند و چه فرصت‌های تربیتی کشف نشده‌ای برای والدین و معلمان وجود دارد. حتی این سؤال به ذهن ما رسید که اگر جنگ در طول سال تحصیلی رخ دهد یا چه روش‌هایی می‌توان فرایند آموزش را دنبال کرد که معلم برنامه درسی و فعالیت‌های فوق برنامه خود را پیش‌نیزبرد. ما تجربه‌هایی از نقش‌آفرینی نوجوانان در زمان دفاع مقدس داریم، ولی سؤال این است که دانش‌آموزان امروز در شرایط مشابه چطور می‌توانند نقش‌آفرینی کنند.

این سؤالاتی است که از جنبه‌هایی نیازمند ایده‌پردازی محسوب می‌شود و «بیت‌الغزل» با توجه به اینکه ظرفیت این را دارد که نظرات عمومی فعالان نظام تعلیم و تربیت را جمع‌آوری کند و با کار پژوهشی و استفاده از کارهای جمع‌سپارانه خروجی این دیدگاه‌ها، تحلیل‌ها و ایده‌ها را به شکل یک کتابچه قابل استفاده برای سیاستگذاران و عموم فعالان منتشر کند، شرایط را مناسب دیدیم که به عنوان مجموعه‌ای که رسالتی در حوزه تعلیم و تربیت دارد به اندازه‌وسع خودمان کمکی در این فضا انجام دهیم. به همین دلیل ما یک فراخوانی را در ۲۸ مردادماه دادیم که در آن همه فعالان برای ایده‌پردازی برای امر آموزش و تربیت در شرایط جنگی دعوت شدند تا ایده‌ای برای شرایط جنگی بدهند. در این فراخوان ۲۷۹ نفر مشارکت کردند که تعداد قابل‌توجهی از این افراد معلمان، مربیان و مدیران مدارس بودند، تعدادی از والدین، پژوهشگران تعلیم و تربیت و حوزه فرهنگ، فعالان اجتماعی و رسانه‌ای و تعدادی از اساتید حوزه و دانشگاه و کارشناسان و مدیران ستادی

وزارت آموزش و پرورش افرادی بودند که ایده‌ها و نظرات خود را در بستر بیت‌الغزل ثبت کردند و ما شش نقش کلیدی را شناسایی کردیم و از این جمع ۲۷۹ نفره خواستیم که ایده‌های خود را بیان کنند. آن شش نقش عبارتند از مربیان، معلمان و مدیران مدارس، وزارت آموزش و پرورش، دانش‌آموزان، صداوسیما و رسانه‌ها، والدین و دیگر بخش‌ها و نهادهایی است که می‌توانند در نظام تعلیم و تربیت مؤثر باشند که در مجموع ما ۳۲۲ ایده گردآوری کردیم که در قالب یک کتابچه ۱۰۰ صفحه‌ای گزارش این فراخوان منتشر شد و بسته ایده‌های عملیاتی که از نظرات این افراد گردآوری و منتشر شد، شامل شش فصل اصلی است.

در این بسته چه نقشی برای معلمان و مدیران جنگی اندیشیده شده است؟

فصل اول ناظر به ایده‌ها و فعالیت‌هایی برای نقش‌آفرینی معلمان، مربیان و مدیران مدارس در شرایط مشابه جنگ و شرایط حال حاضر پس از جنگ است که معلمان و مربیان به عنوان کنشگران خط مقدم تربیت نسل آینده مسئولیت ویژه‌ای در مواجهه با این وضعیت تاریخی دارند، معلم تنها منتقل‌کننده دانش است، بلکه در روحیه، هویت و باورهای دانش‌آموزان نقش دارد. در فضای تهدیدآمیز جنگ حفظ آرامش روانی و تقویت امید و هویت ملی، تقویت ایمان به پیروزی و توانمندسازی دانش‌آموزان برای ایفای نقش فعال می‌تواند از جمله وظایف حیاتی معلمان، مدیران و مربیان مدارس باشد. طبیعتاً فرصت‌های تربیتی فراوانی در دل این وضعیت نهفته است که از تقویت روحیه ایثار و مبعستگی گرفته تا آموزش واقعی مسئولیت‌پذیری و استقامت که معلمان می‌توانند با گفت‌وگوهای کلاسی در طول سال تحصیلی، تبیین شرایط کشور با زبان قابل فهم برای نوجوانان، استفاده از ابزارهای خلاقانه مانند نمایش، هنر، داستان، رسانه در طراحی فرایند آموزشی خود برده خودآگاهی و تعهد را در جان دانش‌آموزان ما بکارند و خود مدرسه می‌تواند با فضاسازی مناسب و با نقش دادن به دانش‌آموزان و تبدیل این موقعیت‌های بحرانی به فرصتی برای همدلی و آرامش و عمل مشترک دانش‌آموزان نقش سرنوشت‌سازی در این اتفاقات ایفا کند. در این فراخوانی که بیت‌الغزل انجام داده بود در مجموع ۱۱۳ ایده بر اساس نظرات فعالان تعلیم و تربیت ناظر بر نقش‌آفرینی معلمان، مربیان و مدیران مدارس گردآوری شد که در این سند قابل استفاده است این ۱۱۳ ایده شامل مواردی مانند ایده‌های روایتگری از شهدای این ایام، افزایش روحیه میهن‌دوستی، ایجاد روحیه آرمان‌گرایی در دانش‌آموز، ایده‌های پرورش غیرت ملی یا ایده‌هایی است در مورد تفکر عمیقی که بچه‌ها می‌توانند نسبت این اتفاقات داشته باشند. کمک به تحلیل اخبار و افزایش آگاهی رسانه‌ای دانش‌آموزان و روایت‌سازی در مواجهه با جنگ رسانه‌ای هم از جمله این ایده‌هاست؛ ایده‌هایی برای آرام‌سازی روانی دانش‌آموزان و تمریناتی برای مقابله با ترس و فشار روانی، ایده‌هایی برای تداوم آموزش در شرایط جنگی و استفاده از ابزارهای آموزشی برای پیشبرد آموزش در کنار ایده‌هایی برای تربیت سیاسی و آگاهی بخشی تاریخی به دانش‌آموزان، ایده‌هایی برای درگیر کردن فعال دانش‌آموزان در پروژه‌های اجتماعی، رسانه‌ای یا فعالیت‌های داوطلبانه برای تقویت حس مسئولیت‌پذیری آنها و ایده‌هایی درباره حضور معمار معلم در کلاس، مدرسه و جامعه برای الگودهی، آرامش بخشی و آموزش غیر مستقیم، ایده‌هایی برای آگاهی بخشی، مدیریت استرس، امداد، سلامت جسم و روان به زبان ساده و کاربردی، ایده‌هایی برای استفاده از ظرفیت شعر، داستان، نقاشی، نمایش و ابزار هنری برای انتقال مفاهیم وطن‌دوستی، پایداری، دشمن شناسی و در نهایت ایده‌هایی برای برنامه‌های مناسبی، آئینی و برنامه‌های جمعی مدرسه‌ای در قالب سرودها، صبحگاه‌ها و نمایشگاه‌ها دیگر عناوین این ۱۱۳ ایده را تشکیل می‌دهند که می‌توانند برای همه معلمان، مربیان، پرورش، مدیران مدارس و کادر مدارس قابل استفاده باشند تا بتوانند مواجهه فعالی در شرایط مشابه شرایط جنگی داشته باشند.

در خصوص دانش‌آموزان چه نقشی اندیشیده شده است؟

طبیعتاً دانش‌آموزان به عنوان جمعیت وسیع و آینده‌ساز کشور صرفاً مخاطبان منفعل نیستند، بلکه می‌شود به آنها به چشم ظرفیت‌های پویا و مؤثر برای ساخت آینده کشور نگاه کرد که در شرایط جنگی هم به تناسب شرایط جنگ و رعایت محدودیت‌هایی که وجود دارد می‌توانند در سطوح مختلف فکری، فرهنگی، هنری و اجتماعی نقش‌آفرینی کنند و از فعالیت‌های نمادین و معنا بخش مانند پوشش‌های دانش‌آموزی، تولید محتواهای فرهنگی و مشارکت در کارهای داوطلبانه گرفته تا گفت‌وگو و تفکر

والدین است که می‌توانند با رفتار، لحن و حتی سکوت‌شان در این شرایط نقشی پدیدار در شکل دهی برداشت‌های ذهنی و هیجانی فرزندان‌شان از واقعیت‌ها داشته باشند. در این بسته ۳۱ ایده برای نقش‌آفرینی والدین و مواجهه با شرایط جنگی در مواجهه با دانش‌آموزان‌شان بیان شده که بر اساس این ایده‌ها هفت محور مطرح شده است که در آنها والدین می‌توانند نقش‌آفرینی کنند. محور اول ناظر به مدیریت هیجانات و اضطراب کودکان آنهاست، محور دوم ایده‌ها و رفتارهایی است که برای الگوسازی رفتاری و تربیت معنوی دانش‌آموزان‌شان و فرزندان‌شان می‌توانند انجام دهند، ایده‌ها و اقداماتی برای ایجاد فضای امن، نشاط‌بخش و پایدار در خانه و خانواده خودشان، آموزش‌هایی که برای تربیت نسل شجاع و مقاوم می‌توانند برای فرزندان خودشان داشته باشند. طبیعتاً خانواده‌ها هم نیازمند توانمندسازی در این زمینه‌ها هستند.

ایده‌هایی هم برای همکاری در مدرسه و مشارکت با فرآیندهای رسمی دیگری که نسبت به فرزندان آنها وظایفی را عهده‌دار هستند، وجود دارد. از سوی دیگر ایده‌هایی هم برای آگاهی‌بخشی فرزندان نسبت به شرایط جنگ از جمله والدین اندیشیده شده که چطور در این شرایط با فرزندان خود روبه‌رو شوند. ایده‌هایی برای سبک زندگی مقاوم در شرایط بحران نیز از دیگر عناوین کلی این ۳۱ ایده را تشکیل می‌دهند.

در خصوص نظام آموزش و پرورش چه برنامه‌ریزی انجام شده است؟

وزارت آموزش و پرورش به عنوان بزرگ‌ترین نهاد تربیتی کشور مأموریت راهبردی در شکل دهی به نسل آینده را بر عهده دارد که می‌تواند در شرایط جنگی و بحرانی نقش محوری در هدایت روانی و فکری جامعه و به خصوص نسل آینده ایفا کند. مدیریت حدود ۱۷ میلیون دانش‌آموزان و صدها هزار نیروی فرهنگی تنها یک مسئولیت اجرایی نیست، بلکه می‌تواند به آن به چشم یک مأموریت تمدنی نگاه کرد که نیاز به تدابیر چندلایه و رویکردهای دقیقی دارد که تصمیمات وزارتخانه می‌تواند در این شرایط نقطه امید و اتکابی برای خانواده‌ها و دانش‌آموزان آنها و در راستای کاهش آسیب‌های احتمالی و بسترسازی برای پرورش روحیه امید و مشارکت ملی در نسل جدید مؤثر باشد.

در این فراخوان ۷۵ ایده عملیاتی بر اساس نظرات فعالان شرکت‌کننده در فراخوان ناظر به نقش وزارت آموزش و پرورش بیان شده که این ۷۵ ایده در دسته‌هایی که عرض می‌کنم، طبقه‌بندی شده‌اند. ایده‌هایی برای آموزش ترکیبی و برنامه‌ریزی‌هایی که آموزش و پرورش می‌تواند برای ارائه آموزش در زمان جنگ و شرایط بحرانی داشته باشد. ایده‌هایی برای بازنگری در کتب درسی و محتوای رسمی ناظر به شرایط جنگ از جمله گنجاندن مفاهیم و اتفاقات و روایت‌هایی که در این جنگ تجربه کردیم، نقش مهمی که آموزش و پرورش می‌تواند در سواد رسانه‌ای و جنگ شناختی بازی کند، نقشی که می‌تواند در تربیت و تقویت هویت ملی دانش‌آموزان ایفا کند یا نقشی که می‌تواند در ارائه یکسری از مهارت‌ها و آموزش‌های بحران‌محور برای دانش‌آموزان و در لایه بعد برای والدین آنها ایفا کند، از جمله این ایده‌هاست. طبیعتاً توانمندسازی معلمان و مدیران و آگاهی‌بخشی درستی به آنها نسبت به شرایط جنگ برای اینکه آنها بتوانند در گام بعد دانش‌آموزان خود را برای پاسخگویی به شرایط امروز کمک کنند می‌تواند از وظایفی باشد که آموزش و پرورش در

می‌توان به دانش‌آموزان به چشم ظرفیت‌های پویا و مؤثر برای ساخت آینده کشور نگاه کرد که در شرایط جنگی هم به تناسب شرایط جنگ و رعایت محدودیت‌هایی که وجود دارد می‌توانند در سطوح مختلف فکری، فرهنگی، هنری و اجتماعی نقش‌آفرینی کنند

آن نیازمند نقش‌آفرینی است. برنامه‌ها و جشنواره‌های پرورشی، فرهنگی و هنری از دیگر ایده‌هاست که می‌تواند دانش‌آموزان را برای جشنواره‌های فرهنگی، فیلمسازی، نقاشی، بازی، روایتگری و تولیدات هنری با محوریت پیام مقاومت، ایستادگی، پیروزی و علاقه‌مندی به آینده کشور درگیر کند. در کنار اینها پشتیبانی می‌تواند نقش پدیدار در هدایت افکار عمومی، حفظ انسجام برگزاری پوشش‌ها و مشارکت رسانه‌ای با دانش‌آموزان، هماهنگی با نهادهای حمایتی و فرهنگی دیگر نظیر شهرداری‌ها، کانون‌ها، هال‌احمر، صداوسیما و دیگر نهادها هم می‌تواند، انجام دهند و همه اینها صرف‌شده‌ای ایده‌هایی را تشکیل می‌دهند که آموزش و پرورش می‌تواند نسبت به آن کنشگری کند.

در خصوص رسانه‌ها چه رسالتی برای شرایط جنگی اندیشه کردید؟

این بسته ایده‌پردازی همچنین ناظر به ایده‌ها و فعالیت‌ها در خصوص نقش‌آفرینی صداوسیما و رسانه‌هاست. طبیعتاً هر شرایطی به ویژه در شرایطی که کشور درگیر جنگ نظامی، روانی، اطلاعاتی و امنیتی است رسانه‌ها به ویژه صداوسیما می‌توانند نقشی پدیدار در هدایت افکار عمومی، حفظ انسجام ملی و ظرفیت‌پردازی برای تربیت نسل آینده ایفا کنند. طبیعتاً رسانه ملی و دیگر رسانه‌ها می‌توانند به عنوان بازوی فرهنگی و تربیتی بسترسازی تاب‌آوری اجتماعی و تقویت سرمایه اجتماعی در شرایط بحران باشند که در این شرایط بیش از هر زمان دیگری نیازمند امید، آرامش، آگاهی و اعتماد به نهادهای رسمی و ملی است. طبیعتاً صداوسیما با گستره مخاطبان کودک و نوجوان تا خانواده‌ها می‌تواند با ابزارهای متنوع رسانه‌ای مانند مستند، انیمیشن، سریال، برنامه‌های زنده، پوشش‌های مردمی، تولیدات مشارکتی و روایت‌هایی که از شرایط دارد روحیه مقاومت و امید را در دل عموم جامعه و به ویژه قشر کودک و نوجوان افزایش دهد و در مقابل جریان‌سازی‌های مسموم رسانه‌ای آن گفتمان حقیقت و صحیح را تساری اعتماد، انتقال امید و پشتیبانی از روایت‌های درستی و رسانه‌ها بیان شده که در اینها ایده‌ای برای مقابله با جنگ اطلاعاتی و شناختی نادرست وجود دارد که مثلاً چطور می‌توانند با نسل جدید رسانه‌ها مواجه شوند و ارتباط برقرار کنند یا برای بازسازی اعتماد، انتقال امید و پشتیبانی از روایت‌های درستی که از دل بحران می‌شود، کمک کنند و تحلیل رسانه‌ای صحیحی به مخاطبان خود به ویژه دانش‌آموزان ارائه دهند. این ۳۴ ایده‌ای که برای نقش‌آفرینی صداوسیما و رسانه‌ها بیان شده در چند طبقه‌بندی است؛ اول ایده‌هایی برای اطلاع‌رسانی درستی و مقابله با جنگ روانی، ایده‌هایی برای تولید برنامه‌های تربیتی با محوریت هویت ملی و روحیه مقاومت برای نوجوانان، ایده‌هایی برای تولید محتوای ویژه کودکان و نوجوانان، ایده‌هایی برای ایجاد پوشش‌های مشارکتی و جمعی در شرایط جنگ و بحران نقش محوری در خلق محتوا مانند سرودخوانی، خاطره‌نویسی و غیره، ایده‌هایی برای ترویج سواد رسانه‌ای و آموزش رسانه‌ای به دانش‌آموزان و مقابله با محتوای رسانه‌های معاند، برنامه‌های تلویزیونی آموزشی مکمل برنامه‌ها و الگوهای الهام‌بخشی که رسانه می‌تواند برای الگوسازی نسل آینده داشته باشد محور این ایده‌ها را تشکیل می‌دهند.

برای جاهایی مانند مساجد یا شهرداری‌ها ایده‌ای اندیشیده‌اید؟

فصل ششم و فصل آخر این بسته عملیاتی ایده‌پردازی ناظر به ایده‌داریم دستاوردهایی که ما از این جنگ ۱۲ روزه که تجربه کردیم ناظر به فرصت‌های تربیتی که برای نسل آینده وجود دارد و ظرفیت‌هایی که نظام تعلیم و تربیت می‌تواند نسبت به آنها واکنش نشان دهد. مواجهه هوشمندانه و فعالانه داشته باشد و بتوانیم به خوبی از این ظرفیت‌ها استفاده کنیم و نقش‌آفرینان کلیدی ما مثل مدیران مدارس، نهادهایی مانند سازمان صداوسیما و وزارت آموزش و پرورش بتوانند آمادگی خوبی برای مواجهه با شرایط مشابه داشته باشند و امیدواریم این بسته عملیاتی که تولید شده بتواند به کمک همه نقش‌آفرینان کلیدی نظام تعلیم و تربیت بیاید.